

IKS loven – forslag til endringer

Høyringsforslag - Kommunal og moderniseringsdepartementet

Høyringsfrist 5. februar 2015

8 · TORSDAG 29. JANUAR 2015

EU-krav vil gi dyrere drift av IKS

Hvis interkommunale selskaper skal tilpasses EU-lovgivning, får de **DYRERE LÅN** og kan gå konkurs. Kommune-Norge er skeptisk.

Forslag til endringer i lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) heter såsom som er sendt på høring til Kommune-Norge, og som har skapt en del slopet i kommunene og i IKS.

Om lag 240 interkommunale selskaper driver med markedsutøvelse tjenester og vil bli berørt av en eventuell regulering. Høyringsfristen er 5. februar. KS skriver på høringsmøte nå, med retningstingler gjr av hovedstyret sitt ut.

Kommunaledepartementet har lenge vært i dialog med ESA om de interkommunale selskaper. Problemet for EU er at IKS-er i praksis har kommunal garanti og ikke kan gå konkurs. Det gir dem en fordel framfor private selskaper, og vilker dermed konkurransevridende, fordi slike selskaper kan låne penger til lavere rente enn andre. Departementet skriver i høringsnotatet:

«Endringer som gjennomføres gjennom midler tilgjeder enkelte selskaper/foretak framfor andre, kan utgjere konkurransevridende offentlig støtte etter EKS-avtalen artikkel 101, og er i utgangspunktet ulovlig, med mindre støtten er medtillt av ESA og godkjent.»

- Ikke relevant for de fleste - Hovedstyret i KS er opplyst av at nødvendig tilpassing til EUs regelverk må skje slik at de klare fordelene for kommunene ved å kunne organisere felles utfordringer gjennom IKS blir beholdt, sier KS-direktør Helge Skjold.

- En betydelig del av dagens IKS-er er knyttet til såkalt økonomisk aktivitet, hvor de hensynene til konkurransevridende støtte som ligger bak forslaget til lovendring ikke er relevante. Vi utformer høringsnotatet i tråd med det, sier Skjold.

Han mener at det å forandre IKS-loven for de selskaper som driver med oppgaver der kommunene har monopol, er lite hensiktsmessig.

Et eksempel er et avfallselskap som samler inn avfall fra husholdningene. Det er kommunenes ansvar, og vil ikke omfattes av lovendringen. Å samle inn avfall fra private bedrifter er et konkurranseutsatt marked.

Å drive bernt- og redningstjeneste er kommunens ansvar. Hvis IKS-er også driver en velkjent tjeneste er denne konkurranseutsatt, vil dette omfattes av lovendringen.

Gjøvik sier nei - Gjøvik er en av kommunene som har avgitt høringsuttalelse. Kommunestyret hadde en større diskusjon allerede før jul, og vedtok enstemmig ikke å støtte seg til forslagene om å endre IKS-lovgivningen.

Ordfører Bjørn Idberg (H) sier det er to momenter kommunestyret var opplyst av:

• Når IKS blir å betrakte som et normalt AS, er det da noe vits i å opprette IKS-er? Forskjellen på de to organisasjonsformene blir så liten.

• IKS-ene kan som kommunen ikke gå konkurs, og har derfor gunstig rente på lån. Hvis de skal ut på det private markedet blir låsene fort 1-3 prosentpoeng dyrere, altså utgifter kan gi ulike utgifter for abonnentene, hvis IKS-er driver inn en selvkostnads. Erar til økt egenkapital vil utgjøre også gi økte utgifter.

BEHOLD FORDELENE
KS er opplyst av at en nødvendig tilpassing til EUs regelverk må skje slik at de klare fordelene for kommunene ved å kunne organisere felles utfordringer gjennom IKS blir beholdt.

DETTE ER FORSLAGET

- Departementet foreslår å endre IKS-lovens anvendelsesområde til å begrense lov til å begrense deltakeransvar.
- Begrensning av ansvar betyr at kommunene garanterer for IKS-ene uten noen andre grunner.
- IKS-ene skal ikke erge ha konkursforbud.
- Endringene gjelder for IKS-bedrifter som er etablert etter IKS-loven og IKS-avtalen regler om offentlig støtte.
- Denne løsningen tilsvare den som ble valgt for statsforetaksloven.
- Det foreslås også å ta inn nye bestemmelser om at IKS-ene skal ha finansieringsoppgaver, utbytte og endringer i medlemskapstaten, som skal bidra til bedre vern av kreditor når det utgjør ansvar for foretak.

Kilde: Kommunalepartene.no

- Mange var også inne på at Norge som ikke-medlem av EU har en EU-medlemskap selv til å tilpasse seg. Vi trenger ikke svekke alt som kommer fra den kanten rett, var det flere som sa i debatten.

Partiet Rødt var også opplyst av at endringene av IKS til statsforetak kunne være første skritt i retning av en privatisering.

- Vi vil utvilsomt kunne endringen til å være egne selskaper, og de spesielt avfallselskapet. Vi har et stort bruksfond som skal sikkes deponert, og vi tror ved at det må være nye større donasjon selskaper blir et AS, sier Idberg.

Astvin kommune er en av de andre som har avgitt høringsuttalelse så langt. I vedlaget fra kommunestyret heter det at kommunen ser behovet for å endre loven. Men forslaget om forsvaret egenkapital vil kunne medføre økte kommunale utgifter, og kommunen ber om å bli berørt høringsuttalelse for ikke å endre dette punktet godt nok.

Fauske kommune støtter dem med endringene.

«Det er naturlig at det skal være knyttet til investeringer og utgifter. Det er logisk grunn til å forskjellsbehandle interkommunale selskaper med andre selskaper på dette punktet, sier det i høringsuttalelsen.

- Ønsker profesjonalisering - Professor ved Handelshøyskolen BI, Tone Blixten, sier det ligger et ønske om større profesjonalisering bak endringene. Den mest vil det gjøre kommunene mindre økonomisk sikre.

- Dette vil beskytte kommunene gjennom å gjøre selskaperne mer ansvarlige og styresendte enn ansvarlige, sier Blixten til Klassekampen.

TONY HJULMØSET, 920 20 200
tony@kommunal-rapport.no
OLE PETER PEDERSEN, 900 27 640
ole.peter@kommunal-rapport.no

KOMMUNAL RAPPORT

Den internasjonale møtet og arbeidskommissjon Grine Woche samler hvert år politikere og regelgjennomførere fra en rekke land - inkludert norske ordførere.

ordførere
Kritiserer Berlin-tur

Ordfører i Askim, Thor Hals (H), er kritisk til at en rekke ordførere sier utrolig til den store møtet og arbeidskommissjonen Grine Woche i Berlin.

- Jeg fikk ikke mye ut av møtet med lokale møter og reiseutgifter som er fra Askim, Hødal og Spydeberg. Jeg prioriterer dette møtet framfor en tur til massen i Berlin.

- Jeg fikk ikke mye ut av møtet med lokale møter og reiseutgifter som er fra Askim, Hødal og Spydeberg. Jeg prioriterer dette møtet framfor en tur til massen i Berlin.

- Vi må vurdere om hva penger skal brukes på. For eksempel kommer jeg ikke til å dra på ELN årskontrollen på Island, supplerer Skjold-ordfører Svein Olav Agnå (Ap).

Åtte av 14 inviterede ordførere ikke med til Berlin. Organisasjonen Guldsmeden Oslofjord organiserer det hele, kommunene betalte 5.000 kroner per deltaker.

- Tusen var nyttig. Derfor er en møtet og arbeidskommissjonen, der fikk knyttet nettverk som kanskje kan brukes senere, sier ordfører og regionrådsleder Kjersti Nyhne Wibe (Ap) til avisa.

KOMMUNAL
Søskenkamp om ordførerverv

I Skua kan det bli en familie-fight om ordførervervet. Helge Ariva Sø-Trøndelag har Øystein Wigen blitt spurt av nominasjonskomiteen om å toppes Skua til valg, etter søknad fra Jon P. Hady har

IKS-lova

- Er laga for selskap med meir enn ein eigar, og der alle deltakarane er kommunar, fylkeskommunar eller interkommunale selskap
- *§ 3.Deltakeransvar*
Den enkelte deltakar heftar ubegrensa for ein prosent- eller brøkdel av selskapet sine forpliktelsar.
- IKS kan ikkje gå konkurs - § 23 - det same gjeld eigarane
- IKS kan låna til same vilkår som ein kommune

Forslag frå departementet

- Endre IKS loven (§ 3)– frå ubegrensa ansvar til eit begrensa deltakaransvar (slik som i eit AS)
  - IKS lovens konkursforbud - § 23 vert også oppheva
  - Krav til eigenkapital, utbytte og innskottskapital
    - For å verna kreditorar i og med at selskapet kan gå konkurs

Grunngjeving

- Dagens IKS-lov kan vera i strid med EØS- reglane om offentleg støtte
  - Dette gjeld på område der IKS driv marknadsretta verksemd – konkurranse med det private
  - Viser til spørsmål frå ESA i 2004 – påfølgjande dialog og krav til endring i statsføretakslova
  - Var også varsla endringar i IKS-lova i (2005/2006)
- Også eit mål å sikra like konkurransevilkår mellom offentlege og private aktørar

Konsekvensar av forslaget

- Kommunalbanken kan ikkje gje lån til eit IKS med eit avgrensa ansvar
  - Dyrare lån
  - Ei mogleg løysing er at kommunestyra gjer vedtak om garanti for kvart einskild lån som IKS tek opp
- Krav til eigenkapital i selskapet
  - Ikkje utreda kva pensjonsforpliktingane vil ha å seia

IKS

- Dei fleste IKS driv ikkje marknadsretta verksemd
  - Lovpålagte oppgåver (renovasjon)
  - Eigenregi – tenester for eigarane av IKS
  - IKS i strid med offentleg støtte – lite problem
- Døme på tilfelle som ikkje er marknadsretta verksemd (ikkje økonomisk aktivitet)
  - Helse- og omsorgstenester som bygger på eit solidaritetsprinsipp
  - Undervisning og grunnleggande opplæring
  - Idrett og kultur
  - Avfall og renovasjon
  - Brannvesen

- Eit IKS er eit godt reiskap for kommunane til å bygge opp offentleg infrastruktur – i fellesskap
- Forslaget – gjer at det vert dyrare med eit IKS enn om kvar einskild kommune gjer det
- Sjølv med endring i kommunestruktur vil det sannsynlegvis vera trong for IKS

- KS Bedrift er fornøyd med at departementet fortsatt vurderer IKS som ei god selskapsform for kommuner, der rammene for eigarstyring er bygd inn i sjølve lova.
- KS Bedrift ser at det er nødvendig med nokre tilpasningar i IKS-lova, men at den valte løysinga ikkje er den beste
- KS Bedrift meiner det er unødvendig med så omfattande endringar fordi svært mange av dei berørte selskapa ikkje driv økonomisk aktivitet
- Alternativ – til forslaget og som KS Bedrift ber om:
  - Enten at IKS-lova vert reservert for selskap som ikkje driv økonomisk aktivitet, og at den delen som driv økonomisk aktivitet vert skilt ut i AS.
  - Eller innfører et skille i IKS loven for selskaper med økonomisk aktivitet og selskaper som ikke driver økonomisk aktivitet («to-spors system»).